

Univerza v Ljubljani –
Akademija za glasbo
štud. l. 2012/13

JAVNI NASTOP ŠTUDENTOV ORGEL AKADEMIJE ZA GLASBO V LJUBLJANI

iz razreda izr. prof. Renate Bauer

Sreda, 29. maja 2013, ob 19.30
Gallusova dvorana

Program:

Francisco Correa de Arauxo (1575–1654)
*Drugi tiento v četrtem tonovskem načinu v
pesemskem slogu*

Anita Kralj, 1. l. magistrskega študija

Nicolas de Grigny (1672–1703)
Pridi Stvarnik Sveti Duh, himna št. 1
Polne orgle z vodilno melodijo v tenorju
Duo

Bojana Ivančič, abs.

Johann Sebastian Bach (1685–1750)
Pasakalja, BWV 582

Gašper Jereb, abs.

Petr Eben (1929–2007)
Nedeljska glasba
Moto ostinato

Anita Kralj

Andrej Misson (1960)
Koralne variacije na temo V nebesih sem doma
(napev G. Zafošnik)

Bojana Ivančič

Maurice Duruflé (1902–86)
Koral in variacije na temo Veni Creator, op. 4

Anita Kralj

Olivier Messiaen (1908–92)
Molitev po obhajilu, meditacija št. 16 iz cikla
Knjiga najsvetejšega zakramenta

Camille Saint-Saëns (1835–1921)
Rapsodija št. 1, op. 7

Ana Klopčič, abs.

Maurice Ravel (1875–1937)
Moja mati gos (prir. za orgle Bernhard Blitsch)
Trnuljčičina pavana
Malček palček
Grduha, vladarica malikov
Pogovor lepotice in zveri
Vilini vrt

Gašper Jereb

Aleksander Konstantinovič Glazunov (1865–1936)
Fantazija, op. 110

Anita Kralj

S skladbo *Segundo tiento de quarto tono*, ki je bila prvič objavljena pred skorajda štirimi stoletji v zbirki *Facultad orgánica* (Alcalá, 1626), vstopamo na nocojšnji koncert študentov orgel Akademije za glasbo. **Francisco Correa de Arauxo** (1584–1654) je večino tientov (oblika, podobna italijanskemu imitacijskemu *ricercaru*) napisal za izvajanje na tki. deljenem manualu (*medio registro*), pri katerem igra orglavec na enem manualu, zaradi dveh različnih registrskih barv (en register zveni do C1 ali Cis1, drug pa više od tega tona) pa dobimo vtis izvedbe na dveh manualih. Tretji manual orgel Cankarjevega doma, ki je kopija registrov piranskih orgel, prav to omogoča.

Nicolas de Grigny (1672–1703) je kljub kratki življenjski poti s svojim orgelskim opusom postal najpomembnejši francoski orgelski skladatelj svoje dobe. Podobno kot Johann Sebastian Bach v svojih delih ni odkrival revolucionarnih novosti, temveč je že ustaljene glasbene oblike razvil do popolne izrazne in oblikovne uglajenosti. Orgelska glasba mu je bila položena že v zibko, saj so bili organisti tudi njegov stari oče, oče in stric. Svojo profesionalno pot organista je verjetno začel v Parizu, kjer se je posvetil študiju glasbe pri skladatelju Nicolasu Lebègueju. Leta 1696 se je s svojo mlado družino vrnil v rojstni Reims, kjer je do prezgodnje smrti deloval kot organist v notredamski stolnici. Njegova orgelska glasba se odlikuje po bogati strukturi in kontrapunktu, značilni melodiki in svobodni uporabi kontrastnih orgelskih barv. Njegovo orgelsko delo *Premier livre d'orgue* je bilo prvič objavljeno v Parizu že leta 1699. Napev *Pridi, sveti Duh* bo poleg de Grignyjeve obdelave na nocojšnjem koncertu zvenel še v Durufléjevih variacijah. De Grigny mu poda vlogo v pedalnem jezičniku, nad katerim niza okrašeno petglasje, Duruflé pa v temi najprej v manualu, nato v pedalu, ter s prepletanjem francoskih romantičnih registrov v variacijah.

Johann Sebastian Bach (1685–1750) je počastil mladega de Grignyja s prepisom njegove zbirke. Veličastna *Pasakalja v c-molu* kot edina tovrstna oblika zavzema poseben položaj v njegovem orgelskem opusu. Bachov rokopis

skladbe je izgubljen, ohranjeni pa so številni prepisi. Najverjetneje je skladba nastala po njegovem prihodu iz Lübecka med letoma 1706 in 1713. Zaradi izjemne priljubljenosti so nastale številne transkripcije za klavir, orkester, trobilni kvintet, pihalni orkester, godalni kvartet itd. Orglavcu dopušča lasten ustvarjalni poseg v oblikovanje variacij in fugo z (ne)spreminjanjem manualov oz. registrov.

Sodobni češki skladatelj **Petr Eben** (1929–2007) je postal s svojimi številnimi glasbenimi deli zlasti v vokalni, orgelski, klavirski in komorni glasbi priljubljen in pogosto izvajan avtor. Poleg komponiranja se je v glasbeno zgodovino z zlatimi črkami zapisal kot mojster orgelske in klavirske improvizacije. Njegova glasba izraža globoko predanost veri, ki se ji kljub krutemu komunističnemu režimu ni odpovedal. Morda njegova najbolj izvajana in priljubljena skladba za orgle je Moto ostinato iz cikla *Nedeljska glasba*. Politonalnost, eho efekti in ostinatni ritem so značilnosti te skladbe.

Slovenski skladatelj dr. **Andrej Misson** (1960) deluje kot glasbeni teoretik in praktik. Svoje znanstveno preučevanje glasbene umetnosti uspešno družijo s pedagoškim delom na Akademiji za glasbo v Ljubljani, zborovodstvom in skladateljevanjem. Deluje tudi kot organist, kar je gotovo eden od razlogov, da posveča del svoje ustvarjalne moči orgelskim delom, ki ga uvrščajo med vodilne slovenske orgelske skladatelje. Skozi prepletanja hitrih akordičnih sprememb, neparnih ritmov, zahtevnih pasaž (vzporedne sekste v eni in obeh rokah), hitrih menjav manualov ter sprememb tempov se kot osnovna nit vije interval sekste, ki tehnično zahtevni skladbi *V nebesih sem doma* daje edinstven pečat.

Francoski skladatelj, organist in pedagog **Maurice Duruflé** (1902–86) je študiral orgle pri pomembnih francoskih organistih Tournemireju, Guilmantu, Gigoutu in Vierneju, katerega asistent je postal v pariški cerkvi Notre-Dame leta 1927. Dve leti pozneje je postal naslovni organist v cerkvi St. Étienne-

du-Mont v Parizu in na tem položaju ostal do konca življenja. Z ženo Marie-Madeleine Chevalier sta postala slaven orgelski duo. Koncertirala sta na številnih turnejah vse do leta 1975, ko sta se v avtomobilski nesreči hudo poškodovala. Duruflé je bil kot skladatelj izjemno samokritičen, zato je objavil le nekatere svoje skladbe ter še te pogosto po objavi spreminjal in izboljševal.

Olivier Eugène Prosper Charles Messiaen (1908–92) je začel komponirati že pri sedmih letih. Ustvaril je edinstven, povsem samosvoj glasbeni slog, ki so ga zaznamovali ptice, barve, orgle, Bog, ritem in modusi. Messiaenov izjemni glasbeni dar se kaže na vseh točkah njegovega ustvarjanja in poustvarjanja. Njegov orgelski učitelj Marcel Dupré je o Messiaenovi prvi učni uri dejal, da je ta ves čas tiho sedel in opazoval, že teden dni pozneje pa na izjemni ravni zaigral Bachovo *Fantazijo v c-molu*. O glasbenem ustvarjanju, ki obsega klavirska, orgelska, orkestralna in komorna dela ter opero je Messiaen spregovoril sam: »... Hočeš napisati odrsko glasbo, pa nastane dvajset klavirskih skladb. Meniš, da boš napisal nekaj melodij, pa nastane simfonična pesnitev.« Iz njegovega najobsežnejšega orgelskega cikla *Knjiga najsvetejšega zakramenta* (18 stavkov traja skoraj uro in pol) bo zazvenela meditacija *Molitev po obhajilu*, ki poleg Molitve pred obhajilom (14. stavek) predstavlja zvokovno nižišče celote. Nad akordi v podaljšanih (dodanih) notnih vrednostih in globokimi toni pedala lebdi melodia, sestavljena iz lomljenih akordov kakor pogovor na dveh manualih, ki ob zaključku preide v dinamično izginevajoče akorde.

Camille Saint-Saëns (1835–1921) je bil čudežni deček. Na glasbeno pot je stopil že pri dveh letih, ko se je začel učiti klavir, že leta 1839 je bila objavljena njegova prva skladba, pri petih letih pa je prvič nastopil na recitalu. Pri šestnajstih letih je objavil svojo prvo simfonijo, ki je doživela velik uspeh. Kot organist je deloval v različnih pariških cerkvah in Parižane navduševal s svojo improvizacijo. Liszt ga je počastil z izjavo »največji organist na svetu«. Poleg glasbe je

študiral tudi geologijo, arheologijo, botaniko in bil izvrsten matematik.

Francoski skladatelj, pianist in dirigent **Maurice Ravel** (1875–1937) je ustvaril okoli šestdeset glasbenih del, med katerimi je dobra polovica inštrumentalnih. V razmeroma pestri različnosti oblik in zasedb pa ne zasledimo oblike simfonije in religiozne tematike. Pomemben pečat je zapustil tudi na področju transkripcij in orkestracije. Prizadeval si je za glasbeno-tehnično popolnost, zaradi katere so posamezne skladbe nastajale tudi več let. Igor Stravinski ga je nekoč zato označil za »najboljšega med švicarskimi urarji«. Ravelova glasba je inovativna, pogosto zasnovana na modalnih melodijah, inspirirana s plesnimi oblikami ter ljudsko melodiko in značilnimi ritmi.

Ruski poznoromantični skladatelj, dirigent in učitelj **Aleksander Konstantinovič Glazunov** (1865–1936) je glasbo študiral pri Nikolaju Rimskem-Korsakovu. V glasbenem znanju je napredoval izjemno hitro in je imel izvrsten glasbeni spomin. Že njegova prva simfonija, ki jo je ustvaril pri šestnajstih letih, je bila neobičajno odraslo dognana. Bil je predvsem skladatelj inštrumentalnih del, njegov glasbeni izraz pa temelji zlasti na polifoniji in jasnosti glasbene logike. Čeprav Glazunova ne prištevamo med velikane orgelske romantike (kot so npr. Liszt, Reger, Franck, Reubke), pa njegova *Fantazija za orgle op. 110* izpričuje vse značilnosti velike romantične enostavne oblike. Po skrivnostnem uvodu se nizajo teme v različnih tempih in barvah, nekatere s pridihom ljudske motivike, ki prek osrednje medigre v obliki pastorela težijo k sklepni fugi.

dr. Veronika Šarec

© cankarjev dom

Izdal: Cankarjev dom, kulturni in kongresni center
Zanj: Mitja Rotovnik, generalni direktor
Program javne službe Cankarjevega doma sofinancira
Ministrstvo za kulturo.

Prešernova cesta 10, Ljubljana
www.cd-cc.si

Foto: B. Cvekovič

JAVNI NASTOP
ŠTUDENTOV
ORGEL
AKADEMIJE
ZA GLASBO V
LJUBLJANI

iz razreda
izr. prof. Renate Bauer

© cankarjev dom

